

ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТІВ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВЧИТЕЛЯМИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Онлайн-інструменти надають вчителям іноземної мови додаткові можливості для викладання навчального предмету. Для вчителів іноземних мов важливо, щоб учні демонстрували прогрес у таких основних навичках: читання, письмо, аудіювання та говоріння. Тому всі навчальні заходи мають бути організовані таким чином, що допомогти учням виявляти ці навички та навчитись працювати зі словниками, покращувати свою вимову та граматику, спілкуватись на достатньому рівні іноземною мовою. Саме тому доцільне використання вчителями іноземних мов онлайн-інструментів для навчання сприятиме формуванню комунікаційних навичок.

Вчителю важливо розуміти, що представляють собою цифрові онлайн-інструменти та як їх можна застосовувати їх під час роботи з учнями. Для цього варто проводити оцінювання педагогічної цінності цифрових онлайн-інструментів, щоб з'ясувати яким чином вони відповідають принципам вивчення іноземної мови та навчальним цілям. Д. Кідд з команди дослідників з питань мови та педагогіки у видавництві Кембріджського Університету у Великій Британії, пропонує використовувати певний набір принципів вивчення іноземної мови з подальшим типом питань, які можуть дотичні до використання цифрових інструментів для оцінки його відповідності контексту навчання, а саме:

- принцип використання різноманітних видів подачі навчального матеріалу. Чи підходить цей інструмент для насиченого, релевантного, змістовного розуміння мови учнями? Наприклад, представлені інструменти допомагають контекстуалізувати мову, представляючи її мультимедійними засобами (візуалізація, аудіо, відео), роблячи її більш зрозумілою для учнів;

- принцип позитивного залучення. Чи залучає цей інструмент учнів до навчання, мотивує та ставить перед ними виклики? Наприклад, онлайн ігри можуть допомагати залучити зовнішню мотивацію, використовуючи табло з балами, рейтингами та спонукаючи учнів знову повертатися до них, щоб продовжувати навчатись;

- принцип індивідуального навчання. Чи дозволяє інструмент враховувати індивідуальні потреби учня? Наприклад, онлайн робочі зошити можуть забезпечити ступеневий навчальний контент для учнів, який відображає їхні індивідуальні потреби;

- принцип наявного зворотного зв'язку. Чи надає інструмент детальний зворотній зв'язок учням? Наприклад, під час виконання завдань у цифровому форматі, інструмент дозволяє отримати миттєвий зворотній зв'язок, тому учні можуть зразу бачити, коли вони помилилися, мають шанс спробувати виконати завдання ще раз та виправити помилку;

- принцип автономного навчання. Чи дозволяє інструмент учням брати на себе відповідальність за власне навчання? Наприклад, онлайн платформи можуть забезпечити окреме місце для учнів, щоб вести облік своєї роботи та спостерігати за власним прогресом у часі, тобто створювати власне портфоліо успіху;

- принцип змістовного спілкування. Чи дозволяє інструмент учням використовувати мову або запропонований вчителем контекст змістовно? Наприклад, інструменти співпраці дають учням можливість спілкуватися з однолітками та іншими учнями незалежно від часу та місця знаходження;

- принцип активного навчання. Чи спонукає інструмент учнів до творчого та різноманітного навчання? Наприклад, такі інструменти, як аудіо- та відеопристрої, дозволяють учням виявляти творчість за допомогою різних технічних режимів та засобів [1]. Слід наголосити, що такий підхід допомагає вчителю та учням прийняти рішення щодо доцільності та ефективності використання певних онлайн інструментів і навчальних

матеріалів під час освітнього процесу. При вивченні мови учневі важливо здійснювати прогрес у таких основних навичках – читання, письмо, аудіювання та говоріння. Тому всі навчальні заходи мають бути організовані таким чином, що допомогти учням виявляти ці навички та навчитись працювати зі словниками, покращувати свою вимову та граматику.

У дослідженні проаналізовано низку цифрових засобів, що можуть використовуватись для викладання іноземних мов, визначено їхні сильні («плюси») та слабкі («мінуси») сторони при здійсненні різних видів навчальної діяльності та позакласної активності.

Thinglink (<https://www.thinglink.com/>) – це сервіс, що дозволяє створювати мультимедійні картинки, на які наносяться маркери. При наведенні на них може з'являтися мультимедійний контент.

Для учнів: пропонує багато варіантів проявити свою творчість; надає можливість відчувати та побачити свої справжні досягнення, наприклад, створити онлайн портфоліо через розробку серії зображень (картинок) або відео; надає можливість використовувати зображення та відео як банк словникового запасу, орієнтованого на певні теми.

Для вчителів: добре поєднується з певними напрямками викладання мови, зокрема, розвитком словникового запасу та вивчення тематичної лексики; є можливість створити власні навчальні зображення чи відео з вашим контекстом, який буде сильно відрізнитись від звичайного навчального контенту, що зазвичай використовують у школі, саме це стане мотивацією для навчання учнів будь-якого віку; з сервісом добре працювати в аудиторіях з проектором та/ або інтерактивною дошкою.

Ідеї для уроків: має великий потенціал як засіб для презентації, можна розкривати теми уроків або розглядати конкретні ситуації з максимальною деталізацією; підходить для створення цікавих та інтерактивних історій або словника для молодших школярів; може допомогти викладанню певної теми за допомогою її «візуальної прив'язки» (теги, створені на зображенні, можуть діяти як «візуальні якорі»).

Плюси: безкоштовний базовий рахунок для вчителя; після реєстрації легко користуватися інструментами створення та редагування, бо вони містять візуальні підказки; працює онлайн підтримка, яка пропонує як технічну допомогу, так і практичні ідеї щодо використання інструменту.

Мінуси: зареєструватися вчителем і вирішити, який обрати для себе план роботи, може бути трохи заплутаним (але є підтримка, щоб допомогти); деякі посилання (теги), які користувачі можуть додати, щоб розмістити свій власний оригінальний вміст, пов'язані із сайтами, що потребують реєстрації (наприклад, мережі «Фейсбук», «Інстаграм», «Відео», «Ютуб»). Для вчителів початкової школи це може бути складно, бо учні цього віку не мають права реєструватись на цих сайтах.

Chatterpix (<http://www.duckduckmoose.com/educational-iphone-itouch-apps-for-kids/chatterpix/>) – це сервіс для створення презентацій з озвучуванням створених картинок і відео.

Для учнів: сприяє творчому самовираженню іноземною мовою, яку вивчає учень; дає можливість зробити само оцінювання та отримати оцінку від ровесника; знижує рівень тривожності у мовних завданнях; включає використання технології у вивчення мови.

Для вчителів: безпечний і простий у користуванні інструмент; дозволяє використати відео, щоб створити контекст і представити нову тему або дати усні вказівки / короткі пояснення / персоналізовані відгуки про роботу учнів; дозволяє оцінювати всіх учнів у групі.

Ідеї для уроків: можливість виконання вправи «Криголам» у новій групі під час знайомства, запропонувавши учням описати себе за 30 секунд у вигляді створеної презентації; «оживіть» знайомого персонажа з навчальної книги або улюбленого дітьми фільму, зробіть його поведінку несподіваною, змінивши голос або висловивши їм дивну думку; проведіть уроки дебатів та запропонуйте учням представити свої висновки у вигляді відеоролика, вони можуть використовувати власну картинку або використати зображення персонажу, який їм подобається.

Плюси: простий у використанні; привабливий інтерфейс; підходить для всіх рівнів вивчення мови та вікових категорій; сприяє залученню до мовленнєвої активності всіх учнів у класі; надає додатковий контекст для мовленнєвої практики; універсальний спосіб покращити зміст уроку та зробити навчання цікавим.

Мінуси: додаток наразі доступний лише на iOS, тому в ідеалі кожному учням потрібен власний пристрій; учні можуть читати вголос, щоб робити свої записи, що може негативно впливати на вимову і не розвивати навички спонтанного мовлення; записи обмежені 30-ма секундами; фоновий шум може ускладнити запис у класі.

Busuu.com (www.busuu.com) – це віртуальна навчальна спільнота для вивчення іноземних мов.

Для учнів: навчання у носіїв мови, що відбувається за допомогою відеочату; надається можливість практикувати свої мовні навички під час живого спілкування з людьми, які мешкають у різних країнах світу; можливість відстежувати свій прогрес щотижня; можливість відчувати себе у ролі вчителя, бо учасники навчальної спільноти виступають водночас у ролі учня та вчителя, перевіряючи виконані письмові завдання інших учасників, які вивчають їх рідну мову.

Для вчителів: інтерактивний навчальний матеріал; розроблено більше 1000 уроків на різні тематики, зміст уроків супроводжується фото та аудіо матеріалами, можна прослуховувати ключові слова, вирази та діалоги, що озвучені професійними дикторами-носіями мови; платформа управління для відстеження прогресу учнів.

Ідеї для уроків: можливість використовувати запропонований Busuu.com матеріал за певними темами на уроках.

Плюси: курси рівнів A1, A2, B1 и B2 на основі Загальної Європейської рамки володіння мовами; офіційна сертифікація рівня мови від McGraw-Hill Education; доступно в Інтернеті та мобільному телефоні; навчання в будь-який час і в будь-якому місці в режимі офлайн; легкий у налаштуванні; існують спеціальні курси для закладів освіти.

Мінуси: безкоштовний (базовий) пакет дозволяє використовувати лише матеріали для вивчення нових слів та використання їх у контексті. Всі інші пакети матеріали містяться у платних пакетах «Преміум» та «Преміум плюс».

VEO (<https://veo.co.uk/>) – це відео платформа для вчителів та учнів, яка дозволяє працювати індивідуально та спільно.

Для учнів: дає можливість відстежувати власний прогрес і визначати сфери, над якими потрібно працювати; дозволяє ділитися відеороліками, які вони створили та оцінювати роботу однокласників; надає доступ до якісних практичних прикладів, які дозволяють визначити для себе певні стандарти виконання роботи; дозволяє отримувати відгуки та оцінки від вчителів.

Для вчителів: дозволяє зробити більш продуктивним огляд проведеного уроку; дозволяє легко збирати прямі відгуки від учнів, коли вони працюють на уроці; надає можливість переглядати власну роботу та об'єктивно визначити сильні сторони і слабкі сторони, що потрібно розвивати; дає можливість поширити досвід власних напрацювань між іншими вчителями.

Ідеї для уроків: проведіть уроки дебатів, щоб потім зробити спільний перегляд та рефлексію з учнями; навчання можна продовжити за межами аудиторії, якщо учні підтримують контакт, завантажуючи відео, додаючи теги та коментуючи роботу своїх однокласників.

Плюси: використання тегів; зрозумілий для налаштування сервіс і відмінний рівень технічної підтримки та обслуговування клієнтів; наявність кількісних (відео) та якісних (теги) даних.

Мінуси: додаток доступний лише на iOS; версія для Android у стані розробки; для використання всього потенціалу ВІО необхідне членство навчального закладу.

Newspaperclub ARTHR (<https://arthr.newspaperclub.com/>) – це засіб для створення безкоштовної професійної онлайн-газети.

Для учнів: дає можливість практикувати цифрові навички; спонукає створювати та презентувати свої письмові роботи творчо, привабливо та професійно; розвиває мовні, комунікаційні та соціальні навички шляхом спільної роботи.

Для вчителів: дає можливість допомогти учням створити письмовий продукт, яким вони пишатиуться; дає можливість роздрукувати та демонструвати широкому загалу освітньої спільноти письмову форму роботи учнів; підходить для роботи над проектами або на уроках за темою; дає можливість створити власне професійне портфоліо.

Ідеї для уроків: під час роботи з учнями початкової та середньої школи може бути більш доцільним використовувати інструмент для обробки текстів, а потім додавати зміст текстів у газету; можна організувати роботу учнів у невеликих групах; для учнів старшої школи можна запропонувати працювати з текстами, використовуючи теми з блогів, які вони самі ведуть.

Плюси: залучення та мотивація учнів; безкоштовне програмне забезпечення для створення онлайн газети; безкоштовні для завантажування файли з друкованими версіями сторінок газет; ефективна, безкоштовна технічна підтримка клієнтів.

Мінуси: додавання тексту до ARTHR потребує практики, можливо, простіше створити текст у Microsoft Word або GoogleDocs, а потім завантажити.

Варто наголосити, що поєднання різних форм використання цифрових засобів під час проведення уроку та в позаурочній діяльності учнів, сприятиме розвитку аналітичного та критичного мислення, креативності, формуванню дослідницьких навичок, вмінню планувати свої дії, створити власне професійне портфоліо, спонукає створювати та презентувати свої письмові роботи творчо та привабливо, безпечно спілкуватися в спільнотах, захищати персональні дані.

Зокрема, такі організації як Рада Європи, Європейський Союз, ЮНЕСКО рекомендують використовувати ці цифрові засоби, щоб сприяти розвитку ключових компетентностей учнів [2].

Список використаних джерел:

1. Kidd, D. (2019) How to select the right digital materials for your students. Cambridge University Press. URL: <https://www.cambridge.org/elt/blog/2019/10/29/how-select-rightdigital-materials-your-students/>

2. Ovcharuk, O., Ivaniuk, I., Soroko, N., Gritsenchuk, O. & Kravchyna O. (2020) The use of digital learning tools in the teachers' professional activities to ensure sustainable development and democratization of education in European countries. *E3S Web of Conferences*. Vol.166, 10019. URL: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_10019/e3sconf_icsf2020_10019.html